

bányák részére, s régi tulajdonosai ezen a czimen a kincstártól évenként proviziót kaptak. (Köz. pénz. levélt. Hungarica fasc. 14,336.) Ezen időmeghatározás szerint tehát a tepliczi huták az Anjouk korába nyúlnának vissza. Hogy ez mennyiben igaz, adatok hiányában nem tudjuk ellenőrizni, csak annyit tudunk, hogy ez a *Teplice* valószínűen azonos *Szklenová*. Egy ilyen üveghutát *Péck* I. 213. is említ 1550-ből.

Nem csalatkozunk, ha azt hiszszük, hogy Krabath nem értett az üveghuták vezetéséhez, s azért igyekezett azoktól szabadulni. Bár Mária királyné tanácsosa és titkára volt, nem resteli bevallani, hogy *gyenge elméjű se* miatt titkári állást többé nem fogadhat el („sein Kopfschwachheit und Plödigkeit halben“). Ferdinánd király tehát 1549. április 16-án számtanácsosnak (*Raitrath*) nevezi őt ki az alsó-ausztriai kamarához, hogy a magyar ügyekben a nevezett kormányzék segítségére legyen. (Österreich: 16,681. fasc.) 1550-ben pedig mint (*Péck* Alsó-Magyarország bányamív. tört. I. 212., 216.) királyi biztos működik a magyar bányák megvizsgálásánál.

Dr Takáts S.

Marhakereskedésünk a keleti kompánia kezében.¹⁾ Tudjuk, hogy a magyar kamara legfőbb jövedelmi forrása: a *marhakereskedés* volt. A keleti társaság igazgatói, meg az udvari kamarában lévő czimboráik is nagyon jól tudták ezt, s közös erővel hozzáfogtak a magyar marhakereskedő-osztály tönkretévéséhez. A keleti társaság 1669-ben I. Lipót jóváhagyásával magára vállalta *Bécsnek* és környékének *marhahússal* való ellátását. Kötelezte magát, hogy a marhahús fontját 3 kr.-ért, vagyis a rendes áron alul fogja szállítani, s hogy az udvart ugyanily árért *elsőrangú marhahússal* fogja ellátni. Bécs lakossága természetesen szívesen fogadta az olcsó húst, a magyar kereskedők és tenyésztők azonban romlásukat látták az új intézkedésben. Tenni azonban mit sem tehetek ellene. Különben is a keleti társaság és az udvari kamara azt hirdették, hogy *Törökország*ból fogják a marhát szállíttatni. *Törökország* alatt persze *Kecksemét* és *Debreczen* vidékét értették.

A keleti társaság hamarosan meggyőződött róla, hogyha bármit tesz is, bármilyen erőszakot alkalmaz, három krajczárért még sem bírja a hús fontját adni. A baj okát a magyar kereskedőkben látta, a kik ő előtte összevásárolják a marhát, s inkább odaadják jó áron a birodalmi mészárosoknak és kereskedőknek, mint az ő megbizottaiknak potom áron hitelbe! Hogy a keckseméti és debreczeni kereskedők ellen („gegen die *Gesgowetter* et *Tebriczer* Vorkäufer“²⁾) erélyesen fölléphessenek, a társaság igazgatói 1669-ben megjelentek a *győri* urnapi vásáron, s tanulmányozták a viszonyokat. Az eredményről július 29-én értesítették az udvari kamarát, s egyúttal arra kérték, hogy tiltsa el a marhahajtást *Magyarországból* kifelé október haváig!³⁾ Az udvari kamara előbb a

1) V. ö. a *Szemle* f. évi 206. lapjával.

2) Bécsi közös pénzügyi levéltár. Hungarica, 14,567. fasc. 1669. szept. Itt vannak az ügyre vonatkozó összes iratok.

